

Z A K O N

O IZMENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O POREZU NA DOHODAK GRAĐANA

Član 1.

U Zakonu o porezu na dohodak građana („Službeni glasnik RS”, br. 24/01, 80/02, 80/02-dr. zakon, 135/04, 62/06, 65/06-ispravka, 31/09, 44/09, 18/10, 50/11 i 91/11-US), u članu 18. stav 1. posle tačke 4) dodaje se tačka 4a), koja glasi:

„4a) dnevne naknade koju ostvaruju pripadnici Vojske Srbije u vezi sa vršenjem službe, saglasno propisima koji uređuju Vojsku Srbije;”

Član 2.

U članu 61. stav 1. tačka 3) briše se.

Član 3.

U članu 64. procenat: „10%” zamenjuje se procentom: „15%”.

Član 4.

U članu 72. stav 7. reči: „pre 24. januara 1994. godine” zamenjuju se rečima: „neprekidno najmanje deset godina,”.

Član 5.

Član 75. menja se i glasi:

„Član 75.

Ako je pravo, udeo ili hartiju od vrednosti obveznik stekao poklonom ili nasleđem, nabavnom cenom iz člana 74. stav 1. ovog zakona smatra se cena po kojoj je poklonodavac, odnosno ostavilac stekao to pravo, udeo ili hartiju od vrednosti, a ako ne može da se utvrdi ta cena onda njihova tržišna vrednost u momentu sticanja tog prava, udela ili hartije od vrednosti od strane poklonodavca, odnosno ostavioca, utvrđena od strane nadležnog poreskog organa.

Izuzetno od stava 1. ovog člana, ako je obveznik pravo, udeo ili hartiju od vrednosti stekao od poklonodavca, odnosno ostavioca koji je to pravo, udeo ili hartiju od vrednosti stekao pre 24. januara 1994. godine, nabavnu cenu utvrdiće nadležni poreski organ prema tržišnoj vrednosti tog prava, udela ili hartije od vrednosti na dan 24. januara 1994. godine.

Ako je pravo, udeo ili hartiju od vrednosti obveznik stekao ugovorom o doživotnom izdržavanju, nabavnom cenom iz člana 74. stav 1. ovog zakona smatra se tržišna cena prava, udela ili hartije od vrednosti koja je uzeta ili mogla biti uzeta kao osnovica poreza na prenos apsolutnih prava u momentu njihovog sticanja od strane obveznika.”

Član 6.

U članu 77. procenat: „10%” zamenjuje se procentom: „15%”.

Član 7.

Član 78. menja se i glasi:

„Član 78.

Kapitalni gubitak ostvaren prodajom jednog prava, udela ili hartije od vrednosti, može se prebiti sa kapitalnim dobitkom ostvarenim prodajom drugog prava, udela ili hartije od vrednosti.

Prebijanje kapitalnog gubitka sa kapitalnim dobitkom iz stava 1. ovog člana može se izvršiti u slučaju kada obveznik prvo ostvari kapitalni gubitak a kasnije ostvari kapitalni dobitak.

Ako se i posle prebijanja iz stava 1. ovog člana iskaže kapitalni gubitak, dopušteno je njegovo prebijanje u narednih pet godina, počev od godine u kojoj je ostvaren prvobitni kapitalni gubitak u vezi sa kojim se vrši prebijanje sa kapitalnim dobitkom, na račun budućih kapitalnih dobitaka.”

Član 8.

U članu 84. stav 3. reči: „povučenih akumuliranih sredstava uložениh u kupovinu anuiteta” zamenjuju se rečima: „uplaćenih sredstava po osnovu sticanja investicionih jedinica dobrovoljnog penzijskog fonda”.

Član 9.

U članu 85. stav 1. tačka 6) menja se i glasi:

„6) primanja članova upravnog i nadzornog odbora, odnosno organa uprave pravnog lica;”

Posle stava 4. dodaje se novi stav 5, koji glasi:

„Izuzetno od stava 1. tač. 13) i 14) ovog člana, porez na druge prihode ne plaća se na primanje fizičkog lica kada banka, pošto je prethodno preduzela sve radnje u vidu zakonom propisanih mera radi obezbeđenja i naplate svog potraživanja po osnovu stambenog kredita, o čemu mora da postoji verodostojna dokumentacija, izvrši otpis svog potraživanja prema fizičkom licu - klijentu u slučaju ako:

1) nastanu okolnosti koje su takve prirode da stvarno onemogućavaju banku kao poverioca da u celosti naplati svoje obezbeđeno potraživanje;

2) su banka i klijent zaključili poravnanje prema kojem se klijent obavezao da stan za koji je dobio kredit proda po ceni koja je približna uobičajenoj tržišnoj ceni nepokretnosti koja se može postići neposrednom pogodbom - prodajom te nepokretnosti u dobroj veri u vreme prodaje i iznos postignute prodajne cene uplati banci na ime vraćanja kredita, a banka izvrši otpis onog dela svog potraživanja po kreditu ako je prodajna cena stana koju je klijent postigao manja od ukupnog potraživanja banke po osnovu tog kredita.”

Dosadašnji stav 5. postaje stav 6.

Posle dosadašnjeg stava 5, koji postaje stav 6, dodaje se stav 7, koji glasi:

„Porez na druge prihode plaća se i na primanja koja, saglasno zakonu koji uređuje rad, ostvari zaposleni po osnovu učešća u dobiti ostvarenoj u poslovnoj godini.”

Član 10.

U članu 86. stav 2. procenat: „10%” zamenjuje se procentom: „15%”.

Član 11.

U članu 87. stav 2. tačka 6) briše se.

U stavu 3. zapeta i reči: „5) i 6)” zamenjuju se rečima: „i 5)” .

Član 12.

Kapitalni dobitak, saglasno članu 4. ovog zakona, ne utvrđuje se i ne plaća na prihod ostvaren od dana stupanja na snagu ovog zakona po osnovu prenosa uz naknadu prava, udela ili hartija od vrednosti koje je obveznik pre prodaje držao u svom portfelju neprekidno najmanje deset godina u koji period se računa i vreme do dana stupanja na snagu ovog zakona.

Član 13.

Za 2013. godinu ne utvrđuje se i ne plaća porez na prihode od poljoprivrede i šumarstva na katastarski prihod.

Član 14.

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom glasniku Republike Srbije”.

OBRAZLOŽENJE

I. USTAVNI OSNOV ZA DONOŠENJE ZAKONA

Ustavni osnov za donošenje ovog zakona sadržan je u članu 97. tač. 6. i 15. Ustava Republike Srbije, kojim je predviđeno da Republika Srbija uređuje i obezbeđuje, pored ostalog, poreski sistem i finansiranje ostvarivanja prava i dužnosti Republike Srbije, utvrđenih Ustavom i zakonom.

II. RAZLOZI ZA DONOŠENJE ZAKONA

- **Problemi koje Predlog zakona treba da reši, odnosno ciljevi koji se postižu**

Razlozi za donošenje ovog zakona sadržani su prvenstveno u potrebi stvaranja uslova za povećanje priliva i naplate javnih prihoda po osnovu poreza na dohodak fizičkih lica. U tom smislu povećana je stopa poreza na određene vrste prihoda - prihode od kapitala, kapitalnog dobitka i osiguranja lica, a pored ove, vrše se i druge izmene, kao što su: poresko izuzimanje kapitalnog dobitka po osnovu prihoda od prometa prava, udela ili hartija od vrednosti koje je obveznik držao u svom portfelju najmanje deset godina pre prometovanja uz naknadu; brisanje prihoda od osiguranja lica kao predmeta oporezivanja godišnjim porezom na dohodak građana; oslobađanje poljoprivrednika od obaveze plaćanja poreza na prihode od poljoprivrede i šumarstva na katastarski prihod za 2013. godinu.

U tom smislu, osnovna sadržina i ciljevi koji treba da se ostvare donošenjem ovog zakona su sledeći:

- povećanje stope poreza na prihode od kapitala, kapitalnog dobitka i osiguranja lica;

- izuzimanje od oporezivanja kapitalnog dobitka po osnovu prihoda od prometa prava, udela ili hartija od vrednosti koje je obveznik držao u svom portfelju neprekidno najmanje deset godina pre prometovanja uz naknadu;

- sužavanje liste prihoda koji su predmet oporezivanja godišnjim porezom na dohodak građana brisanjem prihoda od osiguranja lica iz predmeta godišnjeg poreza;

- oslobađanje poljoprivrednika od obaveze plaćanja poreza na prihode od poljoprivrede i šumarstva na katastarski prihod za 2013. godinu, što ima za cilj da obezbedi podsticaj za razvoj i investiranje u poljoprivredu;

- vrši se preciziranje odredaba Zakona o porezu na dohodak građana („Službeni glasnik RS”, br. 24/01, 80/02, 80/02-dr. zakon, 135/04, 62/06, 65/06-isp. 31/09, 44/09, 18/10, 50/11 i 91/11-US - u daljem tekstu: Zakon).

U odnosu na porez na dohodak građana ne postoje obavezujući propisi Evropske unije sa kojima je potrebno vršiti usaglašavanje.

- **Razmatrane mogućnosti da se problemi reše i bez donošenja ovog zakona**

Imajući u vidu da je reč o elementima sistema i politike javnih prihoda koji se, saglasno odredbama Zakona o budžetskom sistemu („Službeni glasnik RS” br. 54/09, 73/10, 101/10 i 101/11), uvode zakonom, to znači da se izmene i dopune tih elemenata mogu vršiti samo zakonom. Prema tome, kako se materija koja se uređuje ovim zakonom odnosi na oporezivanje prihoda građana i spada u zakonodavnu regulativu, nije razmatrano, niti je bilo osnova za razmatranje njenog uređenja drugim zakonom ili podzakonskim aktom.

- **Zašto je donošenje ovog zakona najbolji način za rešavanje problema**

S obzirom da se radi o zakonskoj materiji, određena postojeća zakonska rešenja jedino je i moguće menjati i dopunjavati donošenjem zakona, tj. izmenama i dopunama zakona.

Uređivanjem poresko-pravne materije zakonom, daje se doprinos pravnoj sigurnosti i obezbeđuje dostupnost javnosti u pogledu vođenja poreske politike, s obzirom da se zakon kao opšti pravni akt objavljuje i stvara jednaka prava i obaveze za sve subjekte koji se nađu u istoj poresko-pravnoj situaciji.

III. OBJAŠNJENJE OSNOVNIH PRAVNIH INSTITUTA I POJEDINAČNIH REŠENJA

Uz član 1.

U članu 18. stav 1. Zakona, novododatom tačkom 4a), na inicijativu Ministarstva odbrane, propisuje se poresko oslobođenje po osnovu dnevne naknade koju ostvaruju pripadnici Vojske Srbije u vezi sa vršenjem službe, saglasno propisima koji uređuju Vojsku Srbije.

Uz član 2.

U članu 61. stav 1. briše se tačka 3) Zakona koja se odnosi na oporezivanje porezom na prihode od kapitala primanja zaposlenih i članova uprave privrednog društva po osnovu učešća u dobiti - u novcu ili putem dodele ili opcijske kupovine sopstvenih akcija, čime se vrši usklađivanje sa Zakonom o privrednim društvima („Službeni glasnik RS”, br. 36/11 i 99/11), imajući u vidu rešenje sadržano u tom zakonu koje se odnosi na učešće u dobiti po osnovu kapitala, u smislu da se s aspekta poreza na dohodak građana primanja članova uprave privrednog društva po tom osnovu ne smatraju prihodom od kapitala s obzirom da po navedenom zakonu ta lica ne mogu da ostvare učešće u dobiti, pri čemu se poreski tretman primanja članova uprave privrednog društva uključuje u ostale prihode (izmena člana 85. Zakona). Takođe, primanja zaposlenih po tom osnovu, a uzimajući u obzir odredbe Zakona o radu („Službeni glasnik RS”, br. 24/05, 61/05 i 54/09), uređuje se kroz izmene i dopune odredaba člana 85. Zakona.

Uz član 3.

U članu 64. Zakona vrši se izmena visine poreske stope po kojoj se oporezuju prihodi od kapitala, tako što se stopa povećava sa 10% na 15%.

Uz član 4.

U članu 72. stav 7. Zakona, propisano je da obveznik koji je pravo, udeo ili hartiju od vrednosti pre prodaje držao u svom portfelju neprekidno najmanje deset godina ne ostvaruje kapitalni dobitak njihovom prodajom.

Uz član 5.

Član 75. Zakona izmenjen je u smislu da se u cilju utvrđivanja kapitalnog dobitka, nabavna cena prava, udela ili hartije od vrednosti koju je obveznik stekao poklonom ili nasleđem, smatra cena po kojoj je poklonodavac, odnosno ostavilac stekao to pravo, udeo ili hartiju od vrednosti, a ako ne može da se utvrdi ta cena onda njihova tržišna vrednost u momentu sticanja tog prava, udela ili hartije od vrednosti od strane poklonodavca, odnosno ostavioca utvrđena od strane nadležnog poreskog organa. Izuzetno od toga, ako je obveznik pravo, udeo ili hartiju od vrednosti stekao od poklonodavca, odnosno ostavioca koji je to pravo, udeo ili hartiju od vrednosti stekao pre 24. januara 1994. godine, nabavnu cenu utvrdiće nadležni

poreski organ prema tržišnoj vrednosti tog prava, udela ili hartije od vrednosti na dan 24. januara 1994. godine.

U slučaju kad je pravo, udeo ili hartiju od vrednosti obveznik stekao ugovorom o doživotnom izdržavanju, nabavnom cenom smatra se tržišna cena prava, udela ili hartije od vrednosti koja je uzeta ili mogla biti uzeta kao osnovica poreza na prenos apsolutnih prava u momentu njihovog sticanja od strane obveznika.

Uz član 6.

U članu 77. Zakona vrši se izmena visine poreske stope po kojoj se oporezuju prihodi po osnovu kapitalnog dobitka, tako što se stopa povećava sa 10% na 15%.

Uz član 7.

Vrši se preciziranje odredbe člana 78. Zakona koja se odnosi na prebijanje kapitalnog gubitka ostvarenog prodajom jednog prava, udela ili hartije od vrednosti, sa kapitalnim dobitkom ostvarenim prodajom drugog prava, udela ili hartije od vrednosti, tako što se, saglasno sugestiji Poreske uprave pojašnjava da prebijanje kapitalnog gubitka sa kapitalnim dobitkom može da se izvrši u slučaju kada obveznik prvo ostvari kapitalni gubitak a kasnije ostvari kapitalni dobitak.

Uz član 8.

U članu 84. stav 3. Zakona precizira se način utvrđivanja poreske osnovice kod oporezivanja prihoda po osnovu osiguranja lica u slučaju kad se povučena akumulirana sredstva po osnovu udela člana u neto imovini dobrovoljnog penzijskog fonda, po nalogu i za račun člana fonda, ulože u kupovinu anuiteta u društvu za osiguranje saglasno zakonu koji uređuje dobrovoljne penzijske fondove i penzijske planove, tako da osnovicu predstavlja vrednost isplaćene naknade iz osiguranja lica umanjena za iznos uplaćenih sredstava po osnovu sticanja investicionih jedinica dobrovoljnog penzijskog fonda.

Uz član 9.

Predloženom izmenom člana 85. Zakona precizira se da poreski tretman drugog prihoda imaju primanja članova upravnog i nadzornog odbora, odnosno organa uprave pravnog lica, kao i primanja koja po osnovu svog rada kod isplatioca prihoda - poslodavca ostvare fizička lica - zaposleni, a čija isplata se, saglasno zakonu koji uređuje rad, vrši po osnovu učešća u dobiti.

Pored toga, precizira se i poreski tretman primanja fizičkog lica u slučajevima kada banka izvrši otpis svog potraživanja po osnovu nenaplaćenog stambenog kredita, prema fizičkim licima - klijentima banke usled stvarne nemogućnosti naplate tog potraživanja u celosti, odnosno kada su banka i klijent zaključili poravnanje, ali pošto je banka prethodno preduzela sve radnje u vidu zakonom propisanih mera radi obezbeđenja i naplate svog potraživanja po tom osnovu, o čemu svakako mora da postoji verodostojna dokumentacija.

Uz član 10.

U članu 86. stav 2. Zakona vrši se izmena visine poreske stope po kojoj se oporezuju prihodi od osiguranja lica, tako što se stopa povećava sa 10% na 15%.

Uz član 11.

U članu 87. stav 2. Zakona, briše se tačka 6) koja se odnosi na oporezivanje prihoda od osiguranja lica godišnjim porezom na dohodak građana, tako da prihodi po tom osnovu, saglasno predloženoj izmeni, ne predstavljaju predmet oporezivanja godišnjim porezom.

Uz član 12.

Propisano je da se kapitalni dobitak ne utvrđuje i ne plaća na prihod ostvaren od dana stupanja na snagu ovog zakona po osnovu prenosa uz naknadu prava, udela i hartija od vrednosti koje je obveznik pre prodaje držao u svom portfelju neprekidno najmanje deset godina u koji period se računa i vreme do dana stupanja na snagu ovog zakona.

Uz član 13.

Poljoprivrednici koji porez plaćaju na katastarski prihod oslobađaju se plaćanja poreza za 2013. godinu. Oslobođenje po tom osnovu bilo je propisano za period od 2004. godine do 2012. godine. Na ovaj način daje se podsticaj za ulaganje u poljoprivredu, imajući u vidu da je katastarski prihod, kao osnovica za utvrđivanje poreza, nizak, pa prihod po tom osnovu ima malo učešće u prihodima od poreza na dohodak građana.

Dejstvo ove odredbe ide u prilog rasterećenju poljoprivrednika od ovog poreza i stimulanju za ulaganje u poljoprivredu.

Uz član 14.

Predloženo je da ovaj zakon stupi na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom glasniku Republike Srbije”.

IV. PROCENA FINANSIJSKIH SREDSTAVA POTREBNIH ZA SPROVOĐENJE ZAKONA

Za sprovođenje ovog zakona nije potrebno obezbediti dodatna sredstva u budžetu Republike.

V. RAZLOZI ZA DONOŠENJE ZAKONA PO HITNOM POSTUPKU

Razmatranje i donošenje zakona po hitnom postupku, predlaže se u skladu sa članom 167. Poslovnika Narodne skupštine („Službeni glasnik RS”, broj 20/12 - prečišćeni tekst). Nedonošenje ovog zakona po hitnom postupku imalo bi štetne posledice jer bi došlo do problema u funkcionisanju fiskalnog sistema u delu oporezivanja prihoda fizičkih lica, kao i u pogledu priliva budžetskih sredstava po tom osnovu, što bi se negativno odrazilo na obezbeđivanje neophodnih materijalnih sredstava i drugih uslova za finansiranje rada državnih organa i organizacija na celoj teritoriji Republike Srbije.

VI. ANALIZA EFEKATA ZAKONA

Ocenjuje se da će povećanje stope poreza na prihode od kapitala, do kraja 2012. godine dati povećanje priliva i naplate javnih prihoda u visini oko 2,2 milijarde dinara, dok se procenjuje da će za 2013. godinu to povećanje iznositi 6,5 milijardi dinara.

Procenjuje se da izuzimanje od oporezivanja kapitalnih dobitaka po osnovu prenosa uz naknadu prava, udela i hartija od vrednosti koje je obveznik držao u svom portfelju neprekidno najmanje deset godina pre prenosa izvršenog uz naknadu, novopredloženim rešenjem neće imati značajan efekat na prihode budžeta, imajući u vidu neznatno učešće javnih prihoda po tom osnovu.

Predloženo poresko oslobođenje na prihode od poljoprivrede i šumarstva za 2013. godinu, neće imati negativne efekte na prihode budžeta, s obzirom da su poljoprivrednici koji porez plaćaju na katastarski prihod bili oslobođeni od plaćanja poreza za 2004, 2005, 2006, 2007, 2010, 2011. i 2012. godinu, a Zakonom o privremenom izuzimanju od oporezivanja porezom na dohodak građana određenih vrsta prihoda („Službeni glasnik RS”, broj 5/09) propisano je poresko izuzimanje za 2008. i 2009. godinu. Inače, porez na prihod od poljoprivrede i šumarstva na

katastarski prihod ima neznatno učešće u strukturi prihoda budžeta. Predloženim odredbama daje se dalji podsticaj za ulaganje u poljoprivredu s obzirom da će poljoprivrednik kao obveznik poreza biti rasterećen ove poreske obaveze.

1. Na koga će i kako će najverovatnije uticati rešenja u Zakonu?

Uređivanjem oporezivanja prihoda fizičkih lica, na način kako je predloženo zakonom, može imati uticaj na aktivnosti fizičkih lica koja ostvaruju prihode od kapitala imajući u vidu predmetno povećanje poreske stope.

2. Kakve troškove će primena Zakona stvoriti građanima i privredi?

Primena zakona ne bi trebalo da stvori u većem obimu dodatne troškove građanima i privredi, jer uređivanjem oporezivanja prihoda fizičkih lica na način kako je predloženo zakonom, ne bi trebalo generalno da se negativno utiče na aktivnosti, odnosno poslovanje lica koja se oporezuju porezom na dohodak građana.

3. Da li su pozitivne posledice donošenja Zakona takve da opravdavaju troškove koje će on stvarati?

Imajući u vidu da se predloženim izmenama zakona (povećanje poreske stope primarno na prihode od kapitala) očekuje da za posledicu ima povećani priliv budžetskih sredstava, generalno posmatrano primena Zakona ne bi trebalo da stvori u većem obimu dodatne troškove građanima i privredi.

4. Da li se Zakonom podržava stvaranje novih privrednih subjekata na tržištu i tržišna konkurencija?

Ovim zakonom se uređuje oporezivanje prihoda fizičkih lica, a predložena zakonska rešenja nemaju za prevashodni cilj podsticanje stvaranja novih privrednih subjekata.

5. Da li su sve zainteresovane strane imale priliku da se izjasne o Zakonu?

Ovaj zakon je u postupku pripreme dostavljen nadležnim ministarstvima i drugim nadležnim organima, tako da je zainteresovanim stranama pružena prilika da iznesu svoje stavove, od kojih su neki ugrađeni u ovaj zakon.

6. Koje će se mere tokom primene Zakona preduzeti da bi se ostvarilo ono što se donošenjem zakona namerava?

Ministarstvo finansija i privrede nadležno je za sprovođenje ovog zakona, za njegovu ujednačenu primenu na teritoriji Republike, kao i za davanje mišljenja u njegovoj primeni.

Posebno ističemo da Ministarstvo finansija i privrede, periodičnim publikovanjem Biltena službenih objašnjenja i stručnih mišljenja za primenu finansijskih propisa, kao i na drugi pogodan način, dodatno obezbeđuje transparentnost, informisanost i pristup informacijama, kako bi se i na ovaj način doprinelo ostvarivanju ciljeva postavljenih donošenjem Zakona.